

Patientinformation

Bettreaktioner av myggor, bromsar, bin och getingar hör tillsommarens upplevelser. Andra stickande insekter kan också vara ett gissel, som t ex hästflugor och älgflugan. Överkänsliga personer kan få mycket allvarliga allergiska reaktioner, särskilt av bin och getingar.

Sjukdomsorsak

Myggor och andra stickande insekter orsakar obehagliga bettreaktioner, men kan ibland också sprida vissa bakterie- och virusinfektioner. Ett exempel är den s k bärplockarsjukan (Ockelbosjukan), som är en myggburen virusjukdom förenad med utslag, feber och ibland långvarig ledvärk. Utomlands kan stickmyggor överföra ytterligare andra sjukdomar som gula febern och malaria. Knott är små ettriga myggor som är vanligast i norra Sverige. Bromsar är stora otäckta flugor som ger smärtsamma bett. Älgflugan, är en långsmal, svart, riskornsstor, hård insekt som i ökad utsträckning påträffas i den mellansvenska skogsmiljön. Honan kastar av sig sina vingar när den funnit ett lämpligt värdjur och förflyttar sig sedan enbart krypande och hoppande, och kan numera påträffas i stora mängder på älg, hjort och rådjur, men angriper även andra djur och vid tillfälle människa. Utsatta personer är bär- och svamplockare, orienterare, skogsarbetare, jägare m.fl. Det finns också andra obehagligt bitande flugor, t.ex. hästflugan.

Förlopp

De första betten märks i regel inte men senare uppkommer en överkänslighet som leder till allergiska reaktioner med utslag som kan vara mycket långvariga, och hos en del personer mycket kraftiga. Vissa människor är mer känsliga än andra. Getingstick kan hos känsliga personer orsaka mycket svåra allergireaktioner med allmänsymtom.

Behandling

För att undvika stick är *förebyggande personliga* åtgärder det viktigaste. Att äta utomhus har sin charm, men inte om det råkar vara en getingsommar. Utsatta kroppsdelar bör utomhus skyddas med myggstift/myggolja under kvällar och nätter. Använd långbyxor och långa ärmor till kvällen! Undvik vattensamlingar. Myggor lockas särskilt av mörkläddade personer och till dem som svettas mycket. Flugor gillar gula färger. Mygg trivs oftast inte i luftkonditionerade rum. Myggfönster rekommenderas och i vissa länder sängnät. För att skydda sig mot t ex malaria gäller särskilda föreskrifter och mediciner beroende på vilket land man skall resa till. Myggmedel finns bl.a. på apotek. Tyvärr har försök med bl a B-vitaminer visats ge dåligt skydd mot mygg.

Till *förebyggande medicinska* åtgärder med ofta god effekt hör däremot att äta ett antiallergiskt verksamt medel, ett s k antihistamin. Nya moderna antihistaminer är inte tröttnande, och kan användas även vid bilkörning. Vissa av dem är godkända redan från 2 års ålder. De som fått kraftigare allergiska reaktioner mot geting- eller bistick utrustas ofta med adrenalin i en automatspruta (autoinjektor), antihistamin- och kortisonpiller. Personer som visat livshotande reaktioner på t ex getingstick ges ibland allergologisk immunbehandling, s k hyposensibilisering. Små mängder gift injiceras då med vissa mellanrum i långsamt ökande koncentration för att lära immunförsvaret att komma förbi överkänsligheten.

Redan uppkomna *bettreaktioner* kan dämpas med kylbalsam eller en stark kortisonkräm.

Antihistaminpiller har en lindrande effekt på svullnad och klåda.

